

Szanowni Państwo!

W roku 2021 PAN Biblioteka Gdańska obchodzi piękny jubileusz 425 lat swego istnienia. Jest kontynuatorką powstałej w 1596 roku Biblioteki Rady Miasta Gdańska (*Bibliotheca Senatus Gedanensis*). Patronat honorowy nad uroczystościami rocznicowymi objęli Pan Prezes Polskiej Akademii Nauk prof. dr hab. Jerzy Duszyński i Pani Prezydent Miasta Gdańska Aleksandra Dulciewicz. Obecny epidemiczny czas dezorganizuje życie na wielu poziomach, utrudnia organizację tradycyjnych wydarzeń towarzyszących zwykle jubileuszowym uroczystościom, ale ułatwił podjęcie decyzji o wydłużeniu kalendarium okolicznościowych przedsięwzięć aż do czerwca roku 2022. Na dzisiejszych ziemiach polskich wśród ogólnie dostępnych księżnic dłuższym nieprzerwanym istnieniem niż Biblioteka Gdańska szczyci się jedynie krakowska Biblioteka Jagiellońska. Takie zestawienie nie tylko świadczy o znaczeniu naszej instytucji, ale przede wszystkim zobowiązuje do kontynuowania działań na najwyższym poziomie merytorycznym.

Tegoroczny jubileusz nie jest tak huczny jak ten sprzed ćwierć wieku, kiedy to Biblioteka Gdańska w roku 1996 obchodziła swoje 400-lecie. Warto jednak wypunktować to, co zaistniało na przestrzeni minionych 25 lat, wpływając znacznie na charakter i organizację pracy, wprowadzając zmiany do których tak już przywykliśmy, że ich nie zauważamy. Tym było przejście z etapu katalogowania tradycyjnego, kartkowego na katalogowanie w zautomatyzowanym systemie elektronicznym. Biblioteka znalazła się w grupie instytucji, które zakupiły amerykański zintegrowany system biblioteczny o nazwie VTLS, zastąpiony w roku 2003 nową wersją o nazwie VIRTUA. Prace z systemem rozpoczęto od katalogowania książek, które wpłynęły do zbiorów po 1 stycznia 1998 roku. W połowie bieżącego roku elektroniczny katalog zasobów Biblioteki zawiera niemal 200 000 opisów katalogowych wszystkich typów zbiorów gromadzonych w księżnicy.

Wydarzeniem niewątpliwie zmieniającym organizację pracy było otwarcie w listopadzie 2005 roku nowego (drugiego) budynku Biblioteki Gdańskiej przy ul. Wałowej 24. Budynek o powierzchni porównywalnej z budynkiem przy ul. Wałowej 15 został postawiony na działce zakupionej od Akademii Muzycznej, autorem projektu architektonicznego był Narcyz Sienkiewicz. Dzięki współfinansowaniu inwestycji z funduszy europejskich niemal równoległe w czasie przeprowadzono rewaloryzację historycznego (pierwszego) budynku. Decyzją Prezesa PAN nr 51 z dnia 23 sierpnia 2019 roku zatwierdzona została nowa struktura organizacyjna

Biblioteki. Główna zmiana polegała na powstaniu dwóch dużych działów merytorycznych (Dział Nowej Książki i Dział Zbiorów Specjalnych) w miejsce kilku dotychczas istniejących.

Poza wymienionymi zdarzeniami, w minionym ćwierćwieczu, staliśmy się instytucją partnerską w Pomorskiej Bibliotece Cyfrowej. W końcu 2020 roku na tej pełnotekstowej platformie umieszczonych było ponad osiem tysięcy cennych pozycji pochodzących ze zbiorów Biblioteki Gdańskiej. Potwierdzeniem unikatowości zbiorów Biblioteki stało się zaświadczone certyfikatem wpisanie w listopadzie 2016 roku na Krajową Listę Programu UNESCO „Pamięć Świata” rękopiśmiennego mszału krzyżackiego z XV wieku zawierającego niezwykłą ilustrację Ukrzyżowania Chrystusa (Ms. Mar. F 332). A obecnie niczym prezent na jubileuszowe urodziny następuje kolejny wpis na Listę – tym razem pięciu dzieł astronoma Jana Heweliusza, opatrzonych jego odręczną dedykacją dla *Bibliothecae Senatus Gedanensis*, bądź przez niego samego kolorowanych. Obiekty ze zbiorów Biblioteki nieustannie prezentowane są na licznych wystawach, nie tylko własnych. Użyczane są instytucjom krajowym, ale wyjeżdżają też za granicę. Gościliśmy w Berlinie, Wiedniu, Paryżu, Magdeburgu, Pradze, a nawet w stolicy egzotycznego Kataru!

W roku 1996 dyrektorem Biblioteki Gdańskiej był Profesor Zbigniew Nowak (zm. w 2015 roku). Jego następczynią została dr Maria Pelczar. Po niej funkcję tę przejęła dr Zofia Tylewska-Ostrowska. Obecnie sprawuje ją dr Anna Walczak. Siłę instytucji budują jednak pracownicy. Dziękuję tym obecnym i tym, którzy pracowali tu wcześniej. Dziękuję również za wsparcie obchodów jubileuszowych. Szczególne podziękowania kieruję w stronę Urzędu Miejskiego w Gdańsku i Portu Lotniczego Gdańsk im. Lecha Wałęsy.

Oddajemy w Państwa ręce kolejny tom naszego rocznika. Cieszy fakt różnych afiliacji autorów zamieszczonych w nim artykułów. Życzę refleksyjnej lektury!

Z życzeniami pomyślności
Anna Walczak